

Dünya Maden Haberleri

ARSIULUSAL

Washington petrol kongresi

Amerika B.D-yle İngiltere mümes-sillerinden müteşekkil olan ve ağustos 1944 bidayetinde Washingtonda toplanan petrol kongresinin gündemini şu mesele-leri ihtiva etmiştir:

- 1- Dünya petrol zuhurlarının siste-matik bir şekilde keşfi.
- 2- Petrol zuhurları rezervlerinin za-manından evvel tükenmelerini önlemek-
- 3- Bütün ülkeler arasında petrol müşterilerinin adilâne tevzii.
- 4- Petrolce fakir memleketlerde sarfiyat tahdidine mahal bırakmamak
- 5- Sentetik benzin ve kauçuk istih-salâtı için hükümetçe malî yardım.

Bu kongreden sonra aynı meseleler hakkında Sovyet Rusya ve diğer başlıca petrol müstahsilleri arasında bir anlaş-maya varılacaktır.

Dünya petrol rezervi

1944 yılı bidayetinde aktedilen, "Oil Heat Institute" Yağ teshin enstitüsünün toplantısında dünya petrol rezervlerinin 1000 seneye kâfi geleceği belirtilmiştir. Standard Oil Kumpanyasına göre muhte-lif kıtalardaki petrol kaynaklarının re-zervi 700 milyar varili tutmaktadır. 1944 bidayetine kadar keşfolunan dünya pet-rol ihtiyatı takriben 4 kübik mile mua-dildir. Bu miktardan son 80 yıl içinde, ancak 1 kübik mili istihsal ve sarfolun-muştur- Bundan başka jeolojik tahminle-re göre muhtelif bölgelerde daha keşfo-lunmıyan petrol miktarı ise 23 kübik mi-

le varmaktadır.

Dünya platin vaziyeti

Dünya platin istihsalâtı son cihan savaşı yıllarında, yani 1939 yılı ile 1943 arasında % 50 nisbetinde artarak 531.000 onzdan 807.000 onza balığ olmuştur. Bun-dan dolayı platin fiyatı 1937 — 1943 yıl-ları içinde onz başına 215 şilinden 180 şil-e inmiştir.

Daha yirmi sene evvel platin fiyatı altın fiyatının beş mislini tutmuşken, istihsalâtın sistematik bir şekilde artması yüzünden son yıllar içinde altına nazaran ancak 15-20 şilin daha yüksek fiyattan muamele görmüştür. Meslekî matbuatın fikrine göre harp sonrası platin fiyatı al-tından daha ucuz olacaktır.

ALMANYA

Kromit tasarrufu

Paslanmıyan çelik imâlinde krom ta-sarrufu maksadiyle diffuziyon usulünün tatbikine girişilmiştir. Çelik levha ve ma-mullerin diffuziyonla 0,1 mm. kalınlığın-daki krom tabakasıyla örtülmesi için be-her metre murabbaa takriben 200 gram maden kâfi gelmektedir. Bunun için ma-muller 1000 ile 1200 santigrad bir hara-rete kadar kızdırılmaktadırlar. Diffuziyon ameliyesi için katı, akar ve gaz şeklindeki kromit kullanılmaktadır. Krom halo-je-n tuzları yüksek hararete demirle reak-siyona girerek demir halojenidlerinin meydana gelmesine sebep olurlar. Netice-de krom gazları çeliğin sathî tabakasına

nüfuz ederek pastlanmağa karşı mukavim bir kısır teşkil ederler. Krom tuzlarının mahlûlünde elektrolitik usulüne benzer bir şekilde kromlaştırma ameliyesi de tatbik edilmektedir.

Demir (ve saç tasarrufu)

Demir ve saç tasarrufu maksadiyle Almanya hükümetinin 3.7.944 tarihli bir emrine istinaden demir ve saç soba ile ocakların imali ancak muayyen fabrikalar tarafından üç esas tipte imal edilecektir. Sobaların serbest satışı yasaktır. Belediye iktisat dairesince mübrem ihtiyacı tasdik ettirilen hususî bir müsaade üzerine Devlet Teknik Mamûlât İdaresince verilen senet mukabili soba mubayaası yapılabilmektedir.

AFRİKA

Kongoda yeni kalay madeni

Manlema bölgesinin Kasese civarında keşfolunan kalay zuhurunun araştırılması sona ermiş ve burada yeni bir maden tesis edilmiştir. Kalay madeni için ayrıca 50 km. uzunluğunda bir demiryol hattâ inşâ olunmuştur. Madenlerde çalışan işçi adedi 2000 i bulmuştur.

AMERİKA B.D-İ

Uçak benzini istihsalâtı

Harp petrol dairesinin resmî malûmatına göre Amerika B.D.inin % 100 oktanlı benzin istihsalâtı 1943 yılında harp bidayeti olan 1940 senesine nazaran 9 nisli artmıştır. 1945 yılında uçak benzim istihsalâtının 1940 yılına nisbetle 12 defa çoğalacağı beklenilmektedir.

Petrol arama işleri

Amerika B.D.inin petrol ihtiyatlarının son yıllar içinde gittikçe azalması, buna mukabil yıllık istihsalâtın 200 mil-

yon tona yaklaşması karşısında yeni petrol kaynaklarının keşfi için açılan sondaj kuyularının adedi gittikçe artmaktadır. 1943 yılında cem'an 3500 arama kuyusu açılmışken, 1944 yılında açılması icabeden kuyu adedi 4500 i tutmaktadır. Bu iş için 300 milyon dolar bir tahsisat kabul edilmiş ve Teksas, Kaliforniya, Utah, Kolorado, Mississippi, Alohama ile Floridada müteaddit petrol kuyularının sondajına girişilmiştir. New Jersey bölgesi için de petrol arama projesi tanzim olunmuştur.

1944 de bakır durumu

Amerika B.D-inin 1943 yılının ilk 3 ayındaki külçe bakır istihsalâtı 292.626 ve rafine bakır istihsalâtı da 300.438 şort tonu bulmuşken, 1944 yılının aynı ayları zarfında cem'an 292.675 ton külçe veya 279.027 şort ton musaffa bakır istihsal edilmiştir. Buna mukabil 1943 yılının ikincikânun - mart aylarında »memleketin bakır sarfiyatı 414-954 şort tonu tutmuşken, 1944 yılının aynı aylar içinde 382-394 şort tona inmiştir. 31.3.1944 tarihindeki rafine bakır stoku 37.259 şort tondur.

Benzin tevziinde yeni tahdidat

New-Yorktan alınan malûmata göre 22.3.944 tarihinden itibaren Amerika B.D-i dahilinde hususî otomobillere tevzi olunan benzin miktarı azaltılarak 12 litreden 8 litreye indirilmiştir.

ARJANTİN

Kromit zuhurunun işletilmesi

Cordela eyaletinde keşfolunan ve geniş bir sahayı örten krom cevheri yataklarının işletilmesi için 2,5 milyon pesos bir sermaye ile nimresmî bir şirket tesis edilmiştir. Bu şirkete % 40 nisbetinde Silâhlanma Umum Müdürlüğü hissedardır.

Sermayenin mütebaki % 60-ı dokuz hususî şirket arasında taksim edilmiştir.

Kromit madenlerinin kurulmasına muvazi bir izabehane ve talî mamullerin istihsalı için gereken tesisatın inşasına başlanılmıştır.

BULGARİSTAN

Maden kömür ihracatı yasak

İktisat nezaretinin bir emriyle 30 Mayıs 1944 tarihinden itibaren taşkömür ve linyit ihracatı yasak edilmiştir.

Madenlerin devletleştirilmesi

Bazı hususî maden işletmelerinin devletleştirilmesi ve devlet sermayesiyle çalışan linyit ocaklarının modern esaslara göre teşhiz edilmesi maksadiyle hükümetçe 300 milyon leva bir tahsisat kabul edilmiştir.

Bu tahsisatın münferit maden işletmelerine tevzii Bulgaristan Ticaret Nezareti kontrolü altında Ziraat ve Kooperatif bankasınca yapılacaktır .

CENUBÎ AFRİKA İTTİHADI

1944 de altın istihsalâtı

Dünya altın istihsalâtının üçte birini temin eden Transvaal madenleri 1944 yılının ilk altı ayında cem'an, 6.175.950 onz saf altın istihsal etmiştir. Bu miktar 6.431.345 onzu bulan ve 1943 yılının aynı aylarına isabeteden istihsalâta nazaran aşağı yukarı % 4 nisbetinde yeni bir azalış delâlet eder. Altın madenlerinde çalışan işçi adedi de son bir yıl içinde 309.797 den 299.982-ye inmiştir.

ÇİN

Mühim manganez zuhuru

Müstakil Çin'in Kveyşov bölgesinde

yüksek tenörlü zengin manganez cevheri yatağı keşfedilmiştir. Zuhurun manganez rezervi yarım milyon tonu aşmaktadır. Bu ihtiyat memleketin 50 senelik manganez ihtiyacını karşılamaya kâfi gelecektir.

Adı geçen zuhurdan 50 km doğuda bulunan Tuansi bölgesinde de manganez istihsalâtının artırılması için bazı tedbirler alınmıştır. Kveyşov cevheri tenör bakımından daha yüksek dereceli olduğundan, zuhurun bir an evvel işletilmesi için ihzari ameliyelere girişilmiştir.

FİNLANDYA

Turb istihsalâtı artıyor

Finlandyanın toprak kömürü veya turb istihsalâtı 1943 yılında 120.000 tonu bulmuşken, yeni alınan tedbirler ve turb kesme makineleri imalâtındaki gelişme sayesinde 1944 yılında tam 200.000 ton makine turbu istihsal edileceği beklenilmektedir. Geçen sene zarfında makine ile istihsal yapan turb yataklarının adedi 40-41-i bulduğu halde, 1944 yılı yazında 60 dan fazla turb zuhuru işletilmiştir. 200.000 ton turbun harurî kuvveti 600.000 metre mikâp kayın odununa muadildir.

İNGİLTERE

Taşkömür endüstrisi

1944 bidayetinde vukubulan işçi grevleri yüzünden İngilterenin taşkömür istihsalâtı yeni bir azalış kaydetmiştir-Yakıt nazırı Lloyd George'in son bir raporuna göre, bu yılın ilk üç ayında grevler yüzünden husule gelen azalış 1,5 milyon tonu bulmuştur. Yalnız şubat ayında 272.000 vardiye çalışılmamış, neticede haftalık istihsalâttaki azalış 188.800 tonu tutmuştur.

Skoçya kömür ocaklarında istihsalâtı

idâme ettirmek maksadiyle gemi tersanelerinde çalışan 80.000 işçi ile 20.000 öğrenci muvakkaten taşkömür madenlerinde çalıştırılmıştır.

Grevler yüzünden memleketin yakıt meselesi daha fazla güçleşmiş ve endüstrideki elektrik sarfiyatı % 10, havagazı sarfiyatı da % 20 nisbetinde kısaltılmıştır.

Sentetik benzin istihali

İngilterenin çekmekte olduğu benzin darlığı, diğer taraftan zengin taşkömür zuhurlarına malik olması nazarı itibara alınarak hükümetin ve endüstri müessesilerinin iştirakiyle sentetik petrol imâlinde yeni bir usulün araştırılması için Leatherhead şehrinde bir cemiyet kurulmuştur. Fişer - Tropş alman usulüyle sentetik benzin imâli fazla taşkömür sarfiyatına mal olduğundan, bu cemiyet yeni bir usul icadını araştıracaktır-. Bu iş için yarım milyon sterlin tahsis edilmiştir.

Yeni taşkömür zuhuru

Skoçyanın muhtelif bölgelerinde yapılan jeolojik araştırmalar neticesinde Atlantik kıyısında yüksek kalorili zengin taşkömür zuhuru keşfedilmiştir. Yapılan sondajlardan anlaşıldığı veçhile buradaki taşkömür rezervi 70 milyon ton tahmin edilmektedir. Maden kömürü damarları deniz seviyesinden daha aşağılara kadar uzanmaktadır.

Lankashires kömür sahasının rezervi tükenmek üzere olduğundan, yeni keşfolunan kömür yataklarının işletilmesi için ihzarı ameliyelere girişilmiştir.

İSPANYA:

Sentetik benzin sanayii

Madeni yağ ve benzin ihtiyacının bir kısmını memleket dahilinde temin maksadıyla Millî Kortés tarafından yeni bir en-

düstri kanununa göre 1947 yılına kadar sentetik benzin imali için vücade getirilecek tesisler için 1,99 milyar pezet tutarında mühim tahsisat kabul edilmiştir.

Bu kanuna göre Peurtollano taşkömür havzası, Gracia Rodriguez linyit yatakları ile Levanta sahilinde sunî petrol ve benzin fabrikaları, tasfiyehanelerin tesisi kararlaştırılmıştır. Bitümlü şistlerin taktiri, azot fabrikası, elektrik Santralları, linyitten sunî benzin imali, linyit ocaklarının tevsii ve ham petrol için tasfiyehanelerin tesisi bu plânda ön sırada gelmektedir.

Puertollano terkibi petrol fabrikası senede 1,2 milyon ton bitümlü şisti taktir edecek bir kapasiteye malik olacaktır. Bu işlerin tahakkuku Millî Endüstri Enstitüsü üzerine yükletilmiştir. Sermayenin yarısı tahviller satışı ile karşılanacaktır.

Demir ve çelik istihali

İspanyanın demir ve çelik endüstrisi yeni bir kalkınma kaydetmiştir. 1943 yılının ilk 3 ayında 131.006 ton ham demir istihsal edilmişken 1944 yılının aynı ayları içindeki istihsalât 146.726 tona ve 1943 yılının ikincikânun - mart aylarında 157.932 tonu tutan çelik istihsalâtı da 1944-in ilk rub'unda 167.709 tona çıkmıştır. Memleketin kok ve hurda demir ihtiyacını karşılamada yeni bir gelişme hissedilmektedir.

İSVEÇ:

Demir cevheri ihtiyatı

Jeolojik Araştırma Enstitüsünün son hesabatına göre İsveçin demir cevheri rezervi takriben 220 milyon tonu tutmaktadır. Bu miktardan 33 milyon tonu %0,008 den daha az fosforlu yüksek derecede demir cevherinden ve 10 milyon tanu da manganezli cevherden ibarettir. %0,3 nisbetinden az miktarda fosforlu cevher

rezervi 43 milyon ton tahmin edilirken, %0,3 den daha fazla fosforu havi demir cevheri ihtiyatı aşağı yukarı 123 milyon tonu bulmaktadır. Bu ihtiyatlar yer satından 200 metre bir derinliğe kadar hesab olunmuşlar. Halihazır yıllık istihsalât nazarı itibara alınırsa, demir cevheri ihtiyatı memleketin 75 senelik ihtiyacını karşılamaya kâfi gelecektir.

Maden kömürü ithalâtı

1943 yılının ilk 6 ayında Almanya'dan İsviçre ithal olunan taşkömür ve kok miktarı 2.200.000 tonu tutmuşken, 1944 yılının aynı aylarına isabet eden taşkömür ve kok ithalâtı 2,5 milyon tonu aşmış ve bir sene evveline nazaran 300.000 ton bir artış kaydetmiştir.

Mika zuhurunun keşfi

Westerbadden ile Yömtland sınırları arasında zengin mika zuhuru keşfedilmiştir. İyi evsafıta bulunan mika yatağının işletilmesine girişilmiş ve şimdilik haftada 700 kg. miktarında mika istihsal edilmeğe başlanmıştır. Bu miktarın yakında 1,5 tona çıkarılması için gereken tedbirler alınmıştır.

JAPONYA:

Maden işçileri meselesi

Umumî seferberlik ilânıyla maden ocaklarında çalışan gençlerin de silâh altına alınması karşısında Japonya rükûmeti Kora ve Mancukodan işçi celbedilmesi yeni bir hız vermiştir. 1940 yılında taşkömür madenlerinde çalışan Korali amele umum işçi sayısına nisbetle %8-i tutmuşken, 1944 de bu nisbet %40-a çıkarılmıştır. İşgal olunan Cinden de maden işçilerinin bir kısmı Japonyaya gönderilmiştir.

İşçileri maden işletmelerine ait olan işçinin ortalama aylık ücreti 120 yendir.

MACARİSTAN:

Hurda maden toplatılması

Endüstri ham maddeleri dairesinin bir emri üzerine madenden yapılan makine ve mamullerin hususî eşhas ve müesseselere satışı tahdid edilmiş ve müstehlik tarafından teslim olunacak iki misli hurda maden ve eksilmiş mamuller mukabili yeni makine ve endüstri eşyasının tevdi olunacağı bildirilmiştir.

Bu emre göre bakır sülfatı da hurda bakır mukabili tevzi olunacaktır.

PORTEKİZ:

Yeni endüstri plânı

Portekiz hükümeti memleket madenciligi ile endüstrisinin gelişmesi ve ithalâtın azaltılması maksadiyle sekiz yıllık yeni bir sanayi plânı kabul ederek, bunun tahakkuku için 600 milyon pezet bir tahsisat vermiştir. Yeni plâna göre teneke imalâthaneleri, demir ve bakır izabehaneleri ile amonyum sülfat fabrikaları tesis edilecektir. Bundan başka sunî gübre - salpeter, sellüloz, çimento istihsalâtının tevsii de ön sırada gelmektedir.

Memleketin elektrikleştirilmesi için tabii su kuvvetlerinden istifâde edilerek senevi 150.000 ton maden kömürü ve 12.000 ton makina yağı tasarruf olunacaktır.

ŞİLİ:

Taşkömür yatağı keşfi

Santiago de Siliden alınan bir habere göre Ancud şehri dolaylarında zengin taşkömür zuhuru keşfedilmiştir. Taşkömürün haruri kuvveti 7500 kaloridir, ihzari ameliyelere derhal başlanmıştır. Bir kaç damarın iki buçuk metre kalınlığında olduğu anlaşılmıştır. Zuhurun rezervi bir kaç milyon ton tahmin edilmektedir.